

EUROOPA KOHTU OTSUS

31. märts 1982*

[...]

Samaväärse toimega meetmed – Piirangud kange alkoholi turustamisele

[...]

Kaupade vaba liikumine – Koguselised piirangud – Samaväärse toimega meetmed – Teatud kangete alkoholsete jookide pakkumise keelamine tarbimiseks üldsusele avatud kohtades – Kangete alkoholsete jookide ladustamise keelamine üldsusele avatud kohtade juurde kuuluvates ruumides – Lubatavus (EMÜ asutamislepingu artikkel 30)

Kohtuasjas 75/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Belgia Cour de Cassation'i (kassatsioonikohtu) teise koja esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Joseph Henri Thomas Blesgen, hotelliomanik elukohaga 1 rue Mont, Beverce, keda esindab Liège'i advokatuuri kuuluv Jean Materne, hageja kassatsioonimenetluses otsusega, mille langetas 4. novembril 1980. aastal Liège'i Cour d'Appel'i (apellatsioonikohtu) kriminaalkohtukolleegium,

ja

Belgia riik, keda esindab rahandusminister, kelle ametikoht asub aadressil 14 rue de la Loi, Brüssel, süüasja alustas Liège'i ja Luksemburgi aktsiisi- ja tolliameti direktor, kelle ametikoht asub aadressil 43 rue Luvrex, Liège, keda esindab Antoine Beuyn, Cour de Cassation'i advokaat,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta seoses Belgia siseriikliku õigusega, mis keelab alkoholsete jookide, mille alkoholisisaldus ületab 22 kraadi, ladustamise ja tarbimise kõigis üldsusele avatud kohtades ja nende juurde kuuluvates ruumides,

EUROOPA KOHUS,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed G. Bosco, A. Touffait ja O. Due, kohtunikud P. Pescatore, lord Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Oma 18. märtsi 1981. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. aprillil 1981. aastal, esitas Belgia Cour de Cassation EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust EMÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta, et nimetatud kohus saaks otsustada, kas Belgia 29. augusti 1919. aasta alkoholi müügi ja tarbimise seaduse teatud sätted on kooskõlas ühenduse õigusega.

2. Need küsimused on tõusetunud Belgia ametivõimude poolt algatatud kriminaalmenetluses restoranipidaja vastu, keda süüdistatakse eespool nimetatud seaduse artiklite 1, 2 ja 14 rikkumises, kuna oma ruumides tarbimiseks ette nähtud alkoholsete jookide jaemüüjana ladustas ja müüs ta oma restoranis kangeid alkoholseid jooke alkoholisisaldusega üle 22 kraadi temperatuuril 15 kraadi 15 °C.

3. Nii Cour de Cassation'is kui ka Euroopa Kohtule esitatud märkustes väitis süüdistatu, et isegi kui reeglid kehtivad ühtemoodi nii kodumaistele kui ka importtoodetele, siis on 29. augusti 1919. aasta seaduse artiklites 1 ja 2 sätestatud reeglitel samaväärne toime kangetele alkoholsetele jookidele koguseliste impordipiirangute kehtestamisega, mis aga on vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 30. Lisaks ei ole need meetmed õigustatud ühelgi EMÜ asutamislepingu artiklis 36 nimetatud alusel ja täpsemalt inimeste tervise ja elu kaitsmisega seoses, kuna selleks ei ole konkreetset ja kohest vajadust, mida niimoodi mõistetakse kogu ühenduse piires.

4. Belgia Cour de Cassation leidis, et kohtuasi sisaldab ühenduse õiguse tõlgendamist, ja esitas Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks järgmised küsimused:

“1. Kas mõistet „koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmed”, mis on toodud Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artiklis 30, tuleb tõlgendada selliselt, et selle sättega kehtestatud keeld hõlmab:

A) õiguslikke meetmeid, millega keelatakse kangete alkoholsete jookide (s.t joogid, mille alkoholisisaldus ületab 22 kraadi temperatuuril 15 °C) tarbimine, tarbimise eesmärgil müümine ja tasuta pakkumine kõigis üldsusele avatud kohtades, täpsemalt jookide jaemüügiga tegelevates asutustes, hotellides, restoranides, meelelahutusasutustes, kaupustes, müügiletitudes, laevades, rongides, trammides, jaamades, töökodades või

töökohtadel ja teedel, isegi kui selline keeld kehtib ühtemoodi nii kodumaistele kui ka importtoodetele ega ole mõeldud kodumaiste toodete kaitseks?

B) õiguslikke meetmeid, millega keelatakse inimestel müüa alkohoolseid jooke nende ruumides tarbimiseks ja ladustada mis tahes kogust kangeid alkohoolseid jooke (nagu eespool määratletud) kas ruumides, milles võetakse vastu kliente, või asutuse teistes osades ja kõigis asutuse juurde kuuluvates ruumides, isegi kui selline keeld kehtib ühtemoodi kodumaistele ja importtoodetele ega ole mõeldud kodumaiste toodete kaitseks?”

„2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: kas Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artiklis 36 sisalduvat mõistet „meetmed, mis on õigustatud inimeste tervise ja elu kaitsmise seisukohalt” tuleb tõlgendada selliselt, et esimese küsimuse A ja B osas kirjeldatud meetmeid võib või tuleb pidada õigustatuks eespool käesoleva otsuse resolutiivosas toodud alustel?”

Esimene küsimus

5. Esimeses küsimuses tahetakse teada, kas EMÜ asutamislepingu artiklis 30 toodud koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmete põhimõte hõlmab ka meetmeid, millega keelatakse tasu eest või tasuta alkohoolsete jookide, mille alkoholisisaldus ületab 22 kraadi, tarbimine (esimese küsimuse A osa) ja ladustamine (esimese küsimuse B osa) kõikides üldsusele avatud kohtades või selle teistes osades ja asutuse juurde kuuluvates ruumides, isegi kui selline keeld kehtib ühtemoodi nii kodumaistele kui ka importtoodetele ega ole mõeldud kodumaiste toodete kaitseks.

6. Belgia valitsuse arvates ei kuulu nimetatud seadus EMÜ asutamislepingu artiklis 30 kehtestatud keelu alla, sest seadusel ei ole ühendusesisesele kaubandusele piiravat mõju, kuna puudub import- ja kodumaiste toodete vaheline diskrimineerimine. 29. augusti 1919. aasta seaduse eesmärk on laiaulatuslikum ja moodustab osa alkoholitarbimisvastasest võitlusest. Belgia valitsus märgib, et üldsusele avatud kohtades teatud kangete alkohoolsete jookide hoidmise ja müümise keelu eesmärk on võidelda alkoholismi ja selle leviku vastu ja eeskätt kaitsta noori alkoholi kahjuliku mõju eest nii isiklikust kui ka sotsiaalsest seisukohast. Seega on tegemist sotsiaalpoliitiliselt õigustatud valikuga kooskõlas üldhuvide kaitse eesmärkidega, mille poole püüdleb asutamisleping. Ühenduse eeskirjade puudumine selles küsimuses õigustab riiklikku tegevust, kuivõrd seda peetakse vajalikuks oluliste nõuete täitmiseks, mis igal juhul on ülimuslikud, võrreldes kaupade vaba liikumise nõudega.

7. Asutamislepingu artikkel 30 keelab liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samaväärse toimega meetmed. Eeltoodust tuleneb, et kõiki siseriiklikke meetmeid, mis võivad otseselt või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubavahetust, tuleb pidada koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmeteks. Euroopa Kohus on oma 10. juuli 1980. aasta otsuses (kohtuasi 152/78: komisjon *versus* Prantsusmaa, EKL 1980, lk 2299) osutanud, et kuigi toodete turustamist käsitlev seadus ei puuduta otseselt importi, võib see olenevalt asjaoludest mõjutada teistest liikmesriikidest toodete importimise väljavaateid ja seega langeb EMÜ asutamislepingu artiklis 30 kehtestatud keelu alla.

8. Lisaks sellele hõlmab komisjoni 22. detsembri 1969. aasta direktiivi 70/50 (nende meetmete kaotamise kohta, millel on koguseliste impordipiirangutega samaväärne toime ja mida ei hõlma muud EMÜ asutamislepingu kohaselt vastuvõetud sätted; EÜT L 13, 19.1.1970, lk 29, EÜT eriväljaanne 02/01, lk 3) artikli 3 kohaselt asutamislepingu artiklis 30 kehtestatud keeld riiklike toodete turustamisele kehtestatud meetmeid, isegi kui need meetmed kehtivad võrdselt kodumaistele ja importtoodetele, kui nende meetmete piirav toime kaupade vabale liikumisele ületab kaubanduseeskirjadele omase toime.

9. See ei kehti aga õigusnormile, mis puudutab ainult kangete alkoholsete jookide müüki tarbimiseks üldsusele avatud kohtades ja mis ei puuduta samade jookide muid turustamisvorme. Lisaks tuleb märkida, et kõnealuste alkoholsete jookide müügile kehtestatud piirang ei ole mitte kuidagi erinev olenevalt jookidest või nende päritolust. Niisugune õigusnorm ei ole seega tegelikult toodete impordiga seotud ja seepärast ei ole olemuselt liikmesriikidevahelist kaubavahetust takistav.

10. Samad kaalutlused kehtivad ka kõnealuste jookide üldsusele avatud asutuste juurde kuuluvates ruumides ladustamise keelu puhul. Kui säte kuulub ruumides tarbimise keelu juurde, ei saa sellel olla piiravat toimet teistest liikmesriikidest toodete importimisele.

11. Esimesele küsimusele tuleb seega vastata nii, et EMÜ asutamislepingu artiklis 30 toodud mõistet „koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmed” tuleb mõista selliselt, et sellega sätestatud keeld ei hõlma siseriiklikku meetet, mida kohaldatakse ühtemoodi kodumaistele ja importtoodetele ja mis keelab teatud alkoholisaldusega jookide tarbimise, müügi või tasuta pakkumise tarbimiseks üldsusele avatud asutustes ja niisuguste jookide ladustamise ruumides, milles võetakse vastu kliente, või teistes asutuste osades või selle juurde kuuluvates ruumides, kui viimati mainitud keeld on täienduseks ruumides tarbimise keelule.

Teine küsimus

12. Et teine küsimus esitati ainult juhuks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis ei ole teist küsimust vaja käsitleda.

Kohtukulud

13. Belgia kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Ühendkuningriigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt Euroopa Kohtule märkuste esitamisel kantud kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

EMÜ asutamislepingu artiklis 30 toodud mõistet „koguseliste impordipiirangutega samaväärsse toimega meetmed” tuleb mõista selliselt, et sellega sätestatud keeld ei hõlma siseriiklikku meetet, mida kohaldatakse ühtemoodi kodumaistele ja importtoodetele ja mis keelab teatud alkoholisaldusega jookide tarbimise, müügi või tasuta pakkumise tarbimiseks üldsusele avatud asutustes ja niisuguste jookide ladustamise ruumides, milles võetakse vastu kliente, või teistes asutuse osades või selle juurde kuuluvates ruumides, kui viimati mainitud keeld on täienduseks ruumides tarbimise keelule.

Mertens de Wilmars

Bosco

Touffait

Due

Pescatore

Mackenzie Stuart

O’Keeffe

Koopmans

Everling

Chloros

Grévisse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 31. märtsil 1982. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J. A. Pompe

J. Mertens de Wilmars